

Nr 39

Utlåtande över motioner avlämnade i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1966/67 m. m.

Av de motioner som väckts i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 125, angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1966/67, har i vissa delar till bankoutskottet hänvisats

dels de likalydande motionerna nr 755 i första kammaren av herrar Adolfsson och Werner samt nr 929 i andra kammaren av herr Hermansson m. fl.,

dels de likalydande motionerna nr 756 i första kammaren av herrar Bengtson och Lundström samt nr 928 i andra kammaren av herrar Hedlund och Ohlin.

I motionerna I: 755 och II: 929, vilka såvitt de avser skattepolitiken har hänvisats till bevillningsutskottet, har såvitt nu är i fråga hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad som i motionerna förordats beträffande förändringar av den ekonomiska politiken, däribland räntepolitiken.

Beträffande innebörden av och motiveringen för vad som sålunda hemställt hänvisas till motionen II: 929.

I motionerna I: 756 och II: 928 har hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skattereform och andra åtgärder i syfte att åstadkomma en stabil ekonomi, inriktad på att främja ekonomisk tillväxt och hejda prisstegringarna, med utgångspunkt från det sjupunktsprogram som framlagts i motionerna.

Med avseende på detta sjupunktsprogram har motionerna hänvisats till statsutskottet såvitt de gäller punkterna 1, 2 och 3 och till bevillningsutskottet såvitt de gäller punkten 4 och punkten 5, i vad sistnämnda punkt rör beskattningsfrågor. Av de avsnitt som hänvisats till bankoutskottet berör punkten 5 i aktuella delar inflationsbekämpning såsom stimulans för det enskilda sparandet samt tekniska förberedelser för utgivande av värdefasta obligationer, punkten 6 konkurrensens betydelse, förenhetligande av kreditmarknaden samt resurser för intensifierad prisövervakning och punkten 7 slutligen stabiliseringspolitiska åtgärder i form av anordnande av rundabordskonferenser och inrättande av ett ekonomisk-socialt råd.

Beträffande det närmare innehållet i berörda delar av sjupunktsprogrammet och beträffande motiveringen för de föreslagna åtgärderna hänvisas till motionen II: 928.

Utskottet

I förevarande motioner upptas till behandling en rad frågor rörande den ekonomiska politikens utformning.

I motionerna I: 755 och II: 929 berörs prisstegringarnas orsaker och följdverkningar för olika grupper i samhället samt rekommenderas hyresstopp och prisstopp på livsmedel i avvaktan på att nya bostadspolitiska och jordbrukspolitiska program formuleras av statsmakterna. Vidare yrkar motionärerna på en omläggning av räntepolitiken, som skulle innebära en nedpressning av räntenivån, och i kombination därmed en ökad statlig investeringskontroll. Lokaliseringspolitiken bör enligt motionärerna inriktas på utvecklingen av statliga basindustrier, särskilt i Norrland. I syfte att förstärka betalningsbalansen med utlandet föreslås en skärpning av valutaregleringen.

Ett flertal av de frågor som berörs i motionerna har redan behandlats av årets riksdag. Detta är fallet i fråga om t. ex. hyrespolitiken, lokaliseringspolitiken och valutapolitiken, och dessa frågor kan följaktligen inte ånyo upptagas till behandling vid innevarande session. Vid sin bedömning av förslagen har utskottet vidare konstaterat att de frågor som berörs i motionerna genomgående är föremål för starkt intresse från statsmakternas sida. Att på så allmänna grunder som anges i motionerna påyrka generella ändringar av den ekonomiska politiken finner utskottet därför inte motiverat. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att räntepolitikens utformning tillhör riksbankens kompetensområde. Såsom utskottet flera gånger tidigare uttalat (senast i utl. 1964: 37) bör det ankomma på fullmäktige i riksbanken att själva bedöma tidpunkten för och innebörden av de beslut i räntepolitiskt avseende som med hänsyn till konjunktursituationens utveckling kan visa sig vara motiverade. Den förda räntepolitiken prövas av riksdagen vid granskningen av riksbankens styrelse och förvaltning. Frågan om prisövervakningen ägnas för närvarande stor uppmärksamhet såväl inom statens pris- och kartellnämnd som i andra former. I fråga om den statliga investeringskontrollen vill utskottet erinra om den nyligen företagna utvidgningen av tillämpningsområdet för lagen om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete.

I motionerna I: 756 och II: 928 föreslås, såvitt motionerna hänvisats till bankoutskottet, att det enskilda sparandet skall stimuleras genom att regeringen ger hög prioritet åt kampen mot inflationen. Med sikte på att stimulera sparandet föreslås också att tekniska förberedelser skall vidtas genom riksgäldskontorets försorg för att utge värdefasta obligationer. Vidare före-

slås att samråd skall äga rum mellan företrädare för det allmänna, arbetsmarknadens organisationer, näringslivet och fristående ekonomisk expertis. Detta samråd, som enligt förslaget bör syfta till att påvisa de samhällsekonomiska förutsättningarna för största möjliga reella inkomstförbättring för alla grupper, föreslås äga rum vid återkommande rundabordskonferenser och förberedas i ett kontinuerligt arbetande ekonomisk-socialt råd.

Bankoutskottet har tidigare i år i sitt utlåtande nr 25 behandlat såväl frågan om värdefasta obligationer som frågan om ett utvidgat samråd på det ekonomiska området. I detta utlåtande, vilket godkändes av riksdagen, avstyrkte utskottet bifall till motionerna. Då de angivna frågorna sålunda redan behandlats av innevarande års riksdag kan de icke nu ånyo upptagas till behandling.

I motionerna I: 756 och II: 928 upptages vidare till behandling konkurrensens värde för rationalisering, effektivitet och sänkta kostnader, inte minst inom byggnadssektorn. I detta sammanhang föreslås också bl. a. att kreditmarknaden skall göras mera enhetlig i syfte att åstadkomma större effektivitet och livligare konkurrens.

Åtgärder i syfte att få till stånd ökad rationalisering och skärpt konkurrens inte minst på byggnadsmarknaden intar en framskjuten plats i statsmakternas ekonomiska politik. Ett väsentligt led i denna politik har varit att minska överhettningen och därmed öka konkurrensen på byggnadsmarknaden. Strävandena att genom industrialisering åstadkomma ett mera rationellt byggande ägnas betydande intresse och resurser. En för ändamålet särskilt tillsatt utredning är sysselsatt med dessa problem, och genom beslut av årets riksdag har statens insatser i syfte att främja en fortsatt industrialisering av byggandet kraftigt ökats. I fråga om kreditmarknadens organisation och verkningssätt kan utskottet hänvisa till att dessa frågor sedan några år är föremål för kreditinstitututredningens intresse. Att medan denna utredning ännu pågår begära ytterligare åtgärder på området finner utskottet icke lämpligt. Enligt utskottets mening ägnas de av motionärerna aktualiserade frågorna redan så stort intresse att några initiativ från riksdagens sida inte är påkallade. Utskottet avstyrker därför motionerna i här förevarande delar.

Aberopande vad här anförts hemställer utskottet,

A. att motionerna I: 755 och II: 929, såvitt nu är i fråga, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

B. att motionerna I: 756 och II: 928, såvitt nu är i fråga, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 maj 1966

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Hilding, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson, Palm, Nils Theodor Larsson, Åkerlund och Larfors;

från andra kammaren: herr Regnéll, fru Renström-Ingenäs, herrar Berglund, Franzén i Motala, Börjesson i Glömminge, Larsson i Umeå, Haglund* och Gustavsson i Ängelholm.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

1. av herrar *Hilding, Nils Theodor Larsson, Berglund, Börjesson* i Glömminge och *Larsson* i Umeå, vilket ansett,

dels att det stycke på s. 3 i utskottets yttrande som börjar med orden »Åtgärder i syfte» och slutar med orden »här förevarande delar» bort utbytas mot ett avsnitt av följande lydelse:

»Utskottet anser i likhet med motionärerna att de här angivna frågorna påkallar skärpt uppmärksamhet från statsmakternas sida. Att befrämja konkurrensen i alla produktions- och distributionsled framstår som ett viktigt inslag i strävan att motverka de prishöjningar som framkallats av det starka efterfrågetrycket i vår samhällsekonomi.

Inom byggnadssektorn bör förbättrade konkurrensförhållanden kunna medverka till ett ökat bostadsbyggande och till ett minskat behov av de restriktioner som införts när det gäller åtskilligt annat byggande.

Utskottet, som i övrigt ansluter sig till det i motionerna I: 756 och II: 928 framlagda sjupunktsprogrammet för en stabil ekonomi, inriktad på att främja ekonomisk tillväxt och hejda prisstegringarna, anser de ovan berörda spörsmålen förtjäna allvarligt övervägande vid utformningen av ett stabiliseringspolitiskt program och hemställer att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär åtgärder i stabiliseringspolitiskt syfte i enlighet med de riktlinjer som utskottet här angivit.»;

dels att utskottet under B. bort hemställa,

»att riksdagen med bifall till motionerna I: 756 och II: 928, såvitt nu är i fråga, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära de åtgärder i syfte att åstadkomma en stabil ekonomi som framgår av vad utskottet ovan anfört.»

2. av herrar *Gustaf Henry Hansson, Åkerlund* och *Regnéll*.